

Briuselis, 2025 m. rugsėjo 15 d.
(OR. en)

12800/25

RECH 384

PRANEŠIMAS

---

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Dalykas: *Pasirengimas 2025 m. rugsėjo 29–30 d. Konkurencingumo (vidaus rinka, pramonė, moksliniai tyrimai ir kosmosas) tarybos posėdžiui*
Programos „Europos horizontas“ dokumentų rinkinys: bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa (2028–2034 m.)
a) Bendroji programa ir su ja susijusios dalyvavimo bei sklaidos taisyklės
b) Specialioji programa, kuria įgyvendinama programa „Europos horizontas“
– Politiniai debatai

Rengiantis 2025 m. rugsėjo 30 d. Konkurencingumo tarybos posėdyje įvyksiantiems politiniams debatams, delegacijoms priede pateikiamas pirmininkaujančios valstybės narės pranešimas „**ES moksliniai tyrimai ir inovacijos dvejopo naudojimo, saugumo ir gynybos srityse**“.

**ES MOKSLINIAI TYRIMAI IR INOVACIJOS DVEJOPO NAUDOJIMO, SAUGUMO IR
GYNIBOS SRITYSE**

Moksliniams tyrimams ir inovacijoms tenka vis svarbesnis vaidmuo kuriant Europos ateitį. Dėl dabartinės geopolitinės padėties paaštrėjo mokslinių tyrimų ir inovacijų, pasižyminčių dvejo po naudojimo pobūdžiu ir galbūt orientuotų į gynybos prietaikas, poreikis. Europa turi gebėti veikti didėjančių grėsmių ir naujų geopolitinių iššūkių aplinkybėmis. Atsižvelgiant į požiūrį, kurio laikosi kiti pasauliniai veikėjai, Europai reikia iki galo atskleisti mokslinių tyrimų ir inovacijų potencialą, taip pat ji turi ieškoti būdų, kaip išnaudoti civilinių ir su gynyba susijusių mokslinių tyrimų ir inovacijų sinergiją.

Liepos 16 d. Europos Komisijos priim tame pasiūlyme dėl kitos programos „Europos horizontas“ numatyta galimybė pagal Europos inovacijų tarybos programą „Accelerator“ finansuoti dvejo po naudojimo pobūdžio projektus ir projektus, orientuotus į gynybos prietaikas. Nors reikalinga išsamesnė informacija apie pasiūlymą, taikymo sritis, palyginti su dabartinės bendrosios programos taikymo sritimi, tokiu būdu pakeičiama.

Atrodo, kad šis pasiūlymas atitinka 2024 m. rugsėjo mėn. paskelbtame aukšto lygio Manuelio Heitoro grupės pranešime „Suderinti, veikti, spartinti: moksliniai tyrimai, technologijos ir inovacijos Europos konkurencingumui didinti“ pateiktą rekomendaciją. Pranešime pateikta galutinė rekomendacija yra „priimti dvejo po naudojimą kaip neišvengiamybę ir išnaudoti abejas jo paskirtis.“

Aukšto lygio grupė teigė, kad „prisirišimas prie griežtos dichotomijos tarp dvejo po naudojimo ir civilinių mokslinių tyrimų nėra idealus sprendimas ateičiai, ir nereikėtų jo pagrindu apibrėžti diferenciacijos Europos kontekste“. Pranešime nurodytos dvi pagrindinės tokio argumento pateikimo priežastys. Pirmoji: „Atsižvelgiant į tai, kad daugelis naujų technologijų iš esmės yra plačiai paplitusios, beveik visi moksliniai tyrimai, plėtra ir inovacijos jau yra „dvejo po naudojimo“ (panagrinėkime tokius pavyzdžius, kaip internetas, dirbtinis intelektas, mobilieji telefonai, bepiločiai orlaiviai, robotai)“. Antroji: „Atsižvelgiant į tai, kad bet kuriai šiuolaikinei kariuomenei yra taikomi išsamūs ir kone visuotiniai reikalavimai, beveik kiekviena mokslinių tyrimų sritis iš esmės yra „dvejo po naudojimo“ (pvz., sveikata, mityba, žmogaus galimybės)“.

Galiausiai finansiniu požiūriu aukšto lygio grupė argumentavo, kad „taikos meto ekonominių dividendų, gautų dėl sumažėjusių valstybių karinių išlaidų, laikas baigėsi. Europos mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų uždavinys – pasiekti, kad, neišvengiamai augant karinėms išlaidoms, rastųsi kitokių inovacijų dividendų“.

Sąlygų dvejojo naudojimo pobūdžio projektams ir projektams, kurie gali būti orientuoti į gynybos prietaikas, sudarymas pagal bendrąją programą yra opus klausimas. Todėl pasiūlymą įtraukti dvejojo naudojimo projektus ir projektus, orientuotus į gynybos prietaikas, į kitą programą „Europos horizontas“ reikia nuodugniai apsvarstyti, pavyzdžiui, įvertinti tokius aspektus, kaip poveikis, nauji projektuose dalyvaujantys suinteresuotieji subjektai, neskelbtinų duomenų tvarkymas, bendradarbiavimas su trečiosiomis valstybėmis ir saugumo aspektai.

Atsižvelgiant į tai, už mokslinius tyrimus atsakingų ministrų prašoma pareikšti savo nuomonę šiais esminiais klausimais:

1. Kokias galimybes toliau stiprinti ir didinti Europos konkurencingumą ir atsparumą įžvelgiate, jei bus laikomasi šio naujo požiūrio?
2. Kokius opius klausimus konkrečiai reikia apsvarstyti išplečiant bendrosios programos taikymo sritį?
3. Kaip įgyvendinant kitą programą „Europos horizontas“ turėtų būti remiami dvejojo naudojimo projektai ir projektai, orientuoti į gynybos prietaikas?